

В.М. ГЕЄЦЬ

**ФЕНОМЕН
НЕСТАБІЛЬНОСТІ –
ВИКЛИК
ЕКОНОМІЧНОМУ
РОЗВИТКУ**

Рецензенти:

В.Р. СІДЕНКО, д-р екон. наук, чл.-кор. НАН України,
науковий консультант з економічних питань
Українського центру економічних і політичних досліджень
імені Олександра Разумкова

О.М. БАЛАКІРЄВА, канд. соціол. наук,
зав. відділу моніторингових досліджень соціально-економічних
трансформацій Державної установи «Інститут економіки
та прогнозування Національної академії наук України»

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Державної установи «Інститут економіки
та прогнозування Національної академії наук України»
(протокол від 10.07.2019 № 9)*

Видання здійснено за кошти

**Цільової комплексної програми «Створення та розвиток
науково-видавничого комплексу НАН України»**

784771

Г28

Гець В.М.

Феномен нестабільності — виклик економічному розвитку / В.М. Гець ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». — Київ : Академперіодика, 2020. — 456 с.

ISBN 978-966-360-403-9

Монографія є результатом застосування феноменологічного підходу до пошуку відповідей на виклики, породжені глобальною нестабільністю, загостренням суперечностей глобалізації та національного розвитку, політичною та економічною турбулентністю. Розкрито значення соціалізації як технології зростання соціального капіталу та ендогенізації економічного розвитку для підвищення соціальної якості життєдіяльності суспільства. Показано, що серцевиною досягнення раціонального взаємозв'язку економічних і політичних трансформацій є перехід від космополітичного універсалізму до еволюційно-інституціонального забезпечення господарського розвитку на основі прагматизму як свідомої економічної, соціальної та етичної дії.

УДК 330.341+338.27

© Державна установа
«Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України», 2020
© Академперіодика, оформлення, 2020

ISBN 978-966-360-403-9

У пошуках хорошої економіки	5
Вступ	11
Preface	17

Розділ 1

ГЛОБАЛЬНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ — ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ І МАЙБУТНЬОМУ

1.1. Конфігурація геополітичної карти світу та її проблемність	25
1.2. Політична та економічна турбулентність у глобальному вимірі	42
1.3. Трансформація архітекτονіки європейського економічного простору	58
1.4. Знову час починати спочатку	72

Розділ 2

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ВНУТРІШНІЙ РОЗВИТОК: ЕФЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ

2.1. Єдність і суперечливість глобальних і національних аспектів розвитку	83
2.2. Протириччя глобального характеру та ознаки можливого урівноваження стратегічних інтересів України	104
2.3. Україна у співвідношенні векторів економічної взаємодії з Європейським Союзом і Шанхайською організацією співробітництва	111
2.4. Динаміка процесів пошуку національної ідентичності у суспільстві та економіці України	123
2.5. Соціогуманітарні складові перетворень в Україні та можливості забезпечення економічного розвитку	139

Розділ 3

СОЦІАЛЬНО ЗНАЧУЩІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ВИКЛИКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ

3.1. Довгострокові виклики життєдіяльності українського суспільства і держави	161
3.2. Соціально значущі форми взаємодії у суспільстві України та Європейському Союзі і роль інститутів соціалізації	178
3.3. Соціалізація населення в Україні та країнах Європейського Союзу: спільні та відмінні тенденції	199

Розділ 4
ЕНДОГЕНІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

4.1. Ендогенізація соціального прогресу як джерела економічного зростання	259
4.2. Ендогенізація розвитку економіки у вимірі рівноправності відносин держави, бізнесу та суб'єктів голосування	279
4.3. Інституційна обумовленість ендогенізації економічного розвитку	300
4.4. Довіра в українських реаліях простору і часу	311

Розділ 5
ФОРМУВАННЯ НОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ
В СОЦІАЛЬНІЙ ДЕРЖАВІ, ЯКА ТРАНСФОРМУЄТЬСЯ

5.1. Трансформація соціальної реальності на шляху до нової соціальної якості як ресурсу розвитку	329
5.2. Взаємозв'язок чинників соціальних трансформацій і роль держави у забезпеченні соціальної якості	347
5.3. Взаємозв'язок держави, бізнесу і громадянського суспільства щодо формування соціальної якості	357
5.4. Електронне урядування та цифрова демократія у трансформації соціальної якості	367

Розділ 6
ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ
ЕКОНОМІЧНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА ШЛЯХУ
ДО РЕКОНСТРУКТИВНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

6.1. Від космополітичного універсалізму до еволюційно-інституційного забезпечення господарського розвитку	383
6.2. Функціональний розподіл повноважень, намірів і дій основоположних суспільних суб'єктів у моделях демократичного капіталізму	400
6.3. Взаємозв'язок економічних і політичних передумов реконструктивного розвитку економіки України	407

Розділ 7
НОВИЙ ПРАГМАТИЗМ —
ІНСТРУМЕНТ ДОСЯГНЕННЯ КРАЩОГО МАЙБУТНЬОГО

7.1. Новий прагматизм — вимога часу	425
7.2. Новий прагматизм — свідомо економічна, соціальна і етична дія	442
Післямова	449
Afterword	450